

Информация за клиента

1. Информация за условията на договора за дадена инвестиционна услуга, сключван с клиента: Типовите договори, сключвани с клиенти за предоставяне на инвестиционни услуги се предоставят на клиента или потенциалния клиент преди сключването на договора.

2. Наименование и адрес на инвестиционния посредник: **ПЪРВА ФИНАНСОВА БРОКЕРСКА КЪЩА ЕООД**, изписвано и на английски, както следва: FIRST FINANCIAL BROKERAGE HOUSE LTD. Седалище в гр. София, с адрес на управление: район „Триадица“, ул. „Енос“ № 2, телефон за контакти: 02/4606400, електронен адрес за кореспонденция: ffbh@ffbh.bg, а адресът на интернет страницата на посредника е www.ffbh.bg

3. Езици, на които клиентът може да комуникира и да води кореспонденция с инвестиционния посредник, са български и английски езици.

4. Комуникацията между инвестиционния посредник и клиентите се извършва лично, по телефон, електронна поща, писмено, чрез писма изпращани с обратна разписка на адресите на страните, посочени в договора, сключен между тях, електронни документи, подписани с електронен подпис, както и чрез други способи за дистанционна комуникация, указани в договора за предоставяне на съответната услуга или във вътрешни правила и политики на инвестиционния посредник.

5. Инвестиционният посредник може да приема нареждания за сключване на сделки с финансови инструменти, както на място в своя офис, така и чрез дистанционен способ за комуникация: електронна поща, електронна платформа.

6. С подписването на договор между клиента и инвестиционния посредник и доколкото не е уговорено друго между тях и при условие че клиентът е предоставил адреса на електронната си поща, клиентът се съгласява, че:

- изрично предпочита като траен носител да бъдат използвани съобщения, включително за корпоративни събития, потвърждения и други, както и сканирани документи, изпращани на предоставения от него адрес на електронна поща или чрез интернет страницата на инвестиционния посредник, в случаите когато е нормативно приложимо;

- изрично предпочита предоставянето на информация от инвестиционния посредник да става чрез интернет страницата, където се запознава и приема общи условия, тарифа, правила, политики и други съгласно приложимото законодателство

- е уведомен чрез електронен способ за адреса на Интернет страницата и мястото на страницата, където се намира съответната информация.

- в случай че се регистрира на интернет страницата (<https://www.ffbh.bg/bg/register/>) получава чрез нея изискуми отчети, уведомления, информация съгласно нормативните изисквания.

7. Инвестиционният посредник притежава Лиценз № РГ-03-0015/15.10.2008 г. на КФН. Надзорът върху дейността на ПФБК ЕООД се извършва от Комисията за финансов надзор, Република България, гр. София, ул. „Будапеща“ № 16, е- mail: bg_fsc@fsc.bg. КФН е държавният орган, който отговаря за надзора над инвестиционния посредник.

8. При сключване на сделка за сметка на непрофесионален клиент се изпраща на траен носител при първа възможност, но не по-късно от първия работен ден, следващ сключването на сделката, потвърждение за сключената сделка. Ако потвърждението е прието от инвестиционния посредник чрез трето лице, уведомяването на клиента се извършва не по-късно от първия работен ден, следващ деня, в който инвестиционният посредник е получил потвърждението от третото лице. Потвърждението трябва да съдържа такава част от следната информация, която е относима към конкретната сделка и е съгласно нормативните изисквания. Когато сделката е сключена за сметка на професионален клиент, инвестиционният посредник незабавно му предоставя на траен носител съществената информация за сключената сделка.

9. Инвестиционният посредник, когато предоставя на клиенти услуга за управление на портфейл, предоставя на всеки такъв клиент периодична справка на траен носител за дейностите по управление на портфейла, извършвани от името на този клиент, освен ако такава справка не се предоставя от друго лице. Периодичната справка предоставя на клиента коректен и балансиран преглед на извършените дейности и на резултатите от портфейла през отчетния период и включва, когато е приложимо, следната информация:

а) наименование на инвестиционния посредник;

б) наименование или друго обозначаване на сметката на клиента;

в) описание на съдържанието и оценката на портфейла, включително подробности за всеки държан финансов инструмент, неговата пазарна или справедлива стойност, когато пазарната стойност не е налична, и салдо на паричните средства в началото и в края на отчетния период, както и резултатите от портфейла през отчетния период;

г) общия размер на начислените такси и задължения през отчетния период, като се разбият по пера поне общите такси по управлението и общите разходи, свързани с изпълнението, и при необходимост съобщение, че при поискване ще се предостави по- подробна разбивка;

д) сравнение на резултатите през периода, обхванат от справката, с целевия показател за ефективност на инвестицията (ако има такъв), договорен между инвестиционния посредник и клиента;

е) общия размер на дивидентите, лихвите и другите плащания, получени през отчетния период във връзка с портфейла на клиента;

ж) информация относно други корпоративни действия, пораждащи права във връзка с финансовите инструменти, държани в портфейла;

з) за всяка извършена сделка през периода — информацията по член 59, параграф 4, букви „в“—„д“ от Регламент (ЕС) № 2017/565, доколкото е приложимо, освен ако клиентът избере да получава информацията относно изпълнените сделки на индивидуална основа.

Периодичната справка се предоставя веднъж на три месеца, с изключение на следните случаи:

а) когато инвестиционният посредник предоставя на своите клиенти достъп до онлайн система, отговаряща на критериите за траен носител, ако актуалните оценки на портфейла на клиента са достъпни и ако клиентът има лесен достъп до информацията за активите на клиента, изисквана от член 63, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 2017/565, и инвестиционният посредник разполага с доказателства, че клиентът е осъществил достъп до оценката на своя портфейл поне веднъж през съответното тримесечие.

б) клиентът може да поиска писмено предоставянето на потвърждение или съществена информация (в зависимост от това дали същият е професионален или непрофесионален клиент) за всяка сключена сделка по портфейла му. В този случай инвестиционният посредник има задължение да предоставя отчет по портфейла веднъж на 12 месеца.

в) когато договорът между инвестиционния посредник и клиента за управление на портфейл разрешава финансиран с дълг портфейл, периодичната справка трябва се предоставя поне веднъж месечно.

10. Инвестиционният посредник, когато държи пари или финансови инструменти на клиент, му предоставя справка на траен носител за тези

финансови инструменти или пари, освен ако такава справка е предоставена в друга периодична справка. При поискване от клиента ИП предоставя тази справка често срещу възнаграждение, определено на търговска основа.

Справката съдържа следната информация:

- а) подробности за всички финансови инструменти или средства, държани от инвестиционния посредник за клиента в края на периода, обхванат от справката;
- б) степента, в която всеки финансов инструмент или средства на клиента са били предмет на сделки за финансиране с ценни книжа;
- в) размера на всяка полза, постигната за клиента в резултат на участие в сделки за финансиране с ценни книжа, както и основата, на която са постигнати тези ползи.
- г) изрично посочване на активите или средствата, които са предмет на правилата на Директива 2014/65/ЕС и мерките за нейното прилагане, и на тези, които не са, например които са предмет на договор за финансово обезпечение с прехвърляне на права;
- д) изрично посочване на активите, които са засегнати от определени особености по отношение на правата на собственост, например които подлежат на обезпечителен интерес;
- е) пазарната или оценената стойност, ако пазарната стойност не е налична, на финансовите инструменти, включени в справката, с изрично посочване на факта, че отсъствието на пазарна цена може да е показателно за липса на ликвидност. Оценената стойност се определя от инвестиционния посредник въз основа на принципа на полагане на максимални усилия.

11. Инвестиционният посредник осигурява разделното съхранение на активите си от тези – собственост на неговите клиенти. Инвестиционният посредник депозира паричните средства, предоставени от клиенти или получени в резултат на извършени за тяхна сметка инвестиционни услуги, при субекти установени в ЗПФИ и Делегирана Директива 2017/593 за защитата на финансовите инструменти и паричните средства, принадлежащи на клиенти, най-късно до края на следващия работен ден по банкова сметка за средства на клиенти, която е отделна от сметката на инвестиционния посредник.

Паричните средства на клиента се съхраняват от инвестиционния посредник съгласно в обща банкова сметка за парични средства на клиенти на името на ИП, но във всеки един момент паричните средства на даден клиент са отделени от паричните средства на друг клиент и от тези на инвестиционния посредник. Паричните средства на клиентите не може да служат за обезпечение на задължения на ИП. Клиентът дава съгласие инвестиционният посредник да съхранява паричните му средства и при други лица по ЗПФИ и Делегирана Директива 2017/593, включително свързани с ИП лица. Клиентът не възразява паричните му средства да бъдат съхранявани и при специализиран фонд на паричния пазар, съгласно Делегирана Директива 2017/593.

Клиентът е уведомен, че, в случаите, когато желае да ползва инвестиционни услуги, свързани с покупка или държане на финансови инструменти, търгувани на пазар, различен от българския, е възможно неговите финансови инструменти да бъдат съхранявани в обща сметка (заедно с останалите финансови инструменти, държани на името на ИП) при трето лице, когато местното законодателство допуска това.

Клиентът е уведомен, че при придобиване на финансови инструменти в страни, където националното законодателство не допуска отделянето на придобитите за клиента финансови инструменти от тези на ИП или на третото лице, финансовите инструменти се съхраняват при съответния лицензиран друг инвестиционен посредник или депозитарна институция за финансови инструменти.

В случаите, когато действа за свои клиенти инвестиционният посредник, когато открива сметка за финансови инструменти на свой клиент при трето лице, полага дължимата грижа за интересите на клиента при определяне на това лице и възлагането на същото да съхранява финансовите инструменти на клиента и веднъж годишно преразглежда със същата грижа избора на това лице и условията, при които то съхранява финансовите инструменти на клиента.

Инвестиционният посредник отчита професионалните качества и пазарната репутация на третото лице, както и нормативните изисквания и пазарните практики, свързани с държането на такива финансови инструменти, които могат да накърнят правата на клиента;

Клиентите са уведомени, че притежаваните от тях финансови инструменти, търгувани на пазари, различни от българския, ще бъдат съхранявани при следните трети лица: друг лицензиран инвестиционен посредник в съответната юрисдикция с наличие на надзорен орган.

В случай на необходимост клиентът не възразява притежаваните от него финансови инструменти да бъдат съхранявани при трети лица, различни от посочените по-горе или за изпълнение на инвестиционни услуги за негова сметка да бъдат ползвани услугите на трети лица, различни от гореизброените.

Клиентите са уведомени, че сметките които съдържат техните пари и/или финансови инструменти, могат да подлежат на регулация от правни системи на държави, които не са държави – членки на ЕС, съответно правата на клиента, свързани с финансовите инструменти или паричните средства могат да се различават, когато се отнася до тези страни, поради спецификите на местното законодателство.

11. Клиентът декларира, че е запознат със съществуващата система за компенсиране на инвеститорите в ценни книжа с параметрите, описани по-долу. Обхватът на посочената система за компенсиране е, както следва: Фондът за компенсиране на инвеститорите изплаща компенсация на всеки клиент (с изключение на лицата или в случаите съгласно последното изречение на този член) на инвестиционния посредник в размер на 90 на сто стойността на вземането, но не повече от законоустановения максимум към съответния момент - 40 000 български лева. Фондът за компенсиране на инвеститорите изплаща компенсация на клиентите на инвестиционния посредник до размерите, посочени в предходното изречение, в случаите, когато:

- с решение на Софийски градски съд за инвестиционния посредник е открито производство по несъстоятелност, включително когато производството по несъстоятелност е прекратено на основание чл. 632 от Търговския закон;

- на инвестиционния посредник е отнет лицензът, съответно разрешението, за извършване на дейност като инвестиционен посредник, с решение на компетентния орган в предвидените от закона случаи.

Решението за компенсиране на Фонда за компенсиране на инвеститорите се публикува най-малко в два централни ежедневника и на неговата интернет страница и за срока, в който клиентите на инвестиционния посредник могат да предявят искане за изплащане на компенсация от фонда, както и банката, чрез която ще се извършва изплащането на компенсацията.

Клиентът е уведомен, че не съществуват други компенсационни схеми за загубите от инвестиции в ценни книжа, освен посочените по-горе. Фондът за компенсиране на инвеститорите не изплаща компенсация (а) на следните лица: 1. членовете на управителния и контролния орган на инвестиционния посредник, както и на неговите прокуристи; 2. лицата, които притежават пряко или чрез свързани лица 5 или над 5 на сто от гласовете в общото събрание на инвестиционния посредник или могат да го контролират, както и на лицата, принадлежащи към същата група, към която принадлежи и инвестиционния посредник, за която се изготвят консолидирани отчети; 3. регистрирания одитор, одитирал годишния финансов отчет на инвестиционния посредник; 4. съпрузите, роднините по права

линия без ограничения, по сребрена линия до втора степен включително и по сватовство до втора степен включително на лицата по т. 1, 2 и 3; 5. инвестиционните посредници; 6. кредитните институции; 7. застрахователите; 8. пенсионните и осигурителните фондове; 9. инвестиционните дружества от затворен тип, колективните инвестиционни схеми и дружествата със специална инвестиционна цел; 10. държавата и държавните институции; 11. общините; 12. Фонда за компенсиране на инвеститорите, Фонда за гарантиране на влоговете в банките и Гаранционния фонд по чл. 287 от Кодекса за

застраховането; 13. инвеститорите, които са се възползвали от обстоятелства, свързани с посредника и довели до влошаването на финансовото му състояние, както и на инвеститорите, допринесли за това състояние; 14. други професионални и институционални инвеститори; и (б) в следните случаи: компенсация за вземания, възникнали от и/или свързани със сделки и действия, представляващи "изпиране на пари" по смисъла на чл. 2 от Закона за мерките срещу изпирането на пари, ако деецът е осъден с влязла в сила присъда.

12. Инвестиционният посредник утвърждава структура, която да позволява справедливото третиране на конфликти на интереси както между дружеството и неговите клиенти, така и между самите клиенти. Един от основните принципи, въз основа на които е изградена вътрешната структура, е ограничаването на движение на информация вътре в компанията посредством изграждане на "китайски стени".

Контрол върху движението на информацията вътре в инвестиционния посредник за целите на тези правила ще означава изграждането и поддържането на механизми, които да позволяват информация, притежавана от дадено лице във връзка с осъществяването на една от дейностите, присъщи на инвестиционния посредник, да не бъде споделяна или използвана по повод на работата с лица, с или за които посредникът също работи (на партньорски начала или като клиенти).

Никой служител на инвестиционния посредник няма да има право да действа за запазването на интереса на даден свой клиент за сметка на интереса на друг. Посочената организация на работа и обмен на информация ще минимизира и рисковете от "фронт рънинг" (търговия преди клиента), когато инвестиционният посредник или някои от свързаните с инвестиционния посредник лица сключват сделки с ценни книжа за своя сметка, от търговия с вътрешна информация по смисъла на Закона за прилагане на мерките срещу пазарни злоупотреби с финансови инструменти и ще отговори на изискванията на този закон и директно приложимите Делегирани Регламенти.

Допълнителна подробна информация относно политиката за третиране на конфликти на интереси на инвестиционния посредник е на разположение на клиентите и потенциалните клиенти на сайта на инвестиционния посредник: www.fbbh.bg

13. Инвестиционният посредник предоставя на непрофесионалните си клиенти и на потенциалните непрофесионални клиенти следната информация за разходите и таксите, доколкото е приложима:

- общата цена, която ще бъде платена от клиента във връзка с финансовия инструмент или предоставената инвестиционна или допълнителна услуга, включително всички възнаграждения, комисиони, такси и разноски, както и всички данъци, платими чрез инвестиционния посредник; в случай че точната цена не може да бъде определена, се посочва основата за изчислението ѝ по начин, по който клиентът може да я провери и потвърди; комисионите на инвестиционния посредник се посочват отделно във всеки отделен случай;

- когато някоя от частите от общата цена следва да бъде платена в чужда валута или равностойността на тази валута, се посочват валутата на плащане, курсът и разходите за обмяната;

- уведомление за възможността да възникнат и други разходи, включително данъци, свързани със сделките с финансови инструменти или предоставени инвестиционни услуги, които не се плащат чрез посредника и не са наложени от него;

- правилата и начините за плащане или друго изпълнение.

14. Клиентът е уведомен за задължението си за разкриване на дялово участие по глава XI, раздел I от ЗППЦК, а именно да уведоми незабавно, но не по-късно от края на деня, следващ придобиването/прехвърлянето (при пряко придобиване) или до изтичането на 4 работни дни от узнаването или от възникването на задължение за узнаване (при придобиване чрез други лица, които имат връзка с клиента, релевантна за целите на глава XI, раздел I от ЗППЦК) публичното дружество и КФН, когато правото му на глас в общото събрание на това публично дружество пряко и/или по реда на чл. 146 от ЗППЦК достигне, надхвърли или падне под пет на сто или число, кратно на 5 на сто от броя на гласовете от общото събрание на посоченото публично дружество.

15. Информация за присъщите рискове по видове финансови инструменти, във връзка, с които инвестиционният посредник предлага своите услуги:

- Акции на дружества, търгувани на "Българска фондова борса" АД, както и на дружества, търгувани на чуждестранни регулирани пазари на финансови инструменти или акции, неприети за търговия на регулиран пазар. Акциите са дялови ценни книжа, даващи на притежателите им право на собственост на определен дял от една компания, заедно с прилежащите ѝ право на глас в общото събрание на акционерите, право на дивидент, както и ликвидационен дял. Притежателите на акции в дадено дружество могат да печелят както доход от дивиденди, евентуално разпределяни от дружеството, така и от покачването на пазарната цена на акциите, ако има пазарна цена. На акционерите на публичното дружество със седалище в Република България се полагат и права за записване на пропорционален на притежавания от тях дял брой акции във връзка с взето решение за увеличаване на капитала на публичното дружество.

Рискове, характерни за акциите (описанието на рисковете е посочено по-долу): Пазарен (ликвиден, валутен риск), макроикономически, отраслов, риск на емитента, риск, свързан със сетълмента и др.

- Държавни ценни книжа (ДЦК). ДЦК са дългови ценни книжа, издавани и гарантирани от държавата. Притежателят на такива ценни книжа е кредитор на държавата. Българската държава издава държавни ценни книжа за покриване на свои краткосрочни, средносрочни или дългосрочни нужди от финансов ресурс. Държавните ценни книжа могат да бъдат деноминирани както в лева, така и в евро, шатски долари или в друга валута. Всички български ДЦК са гарантирани от Република България и се считат за нискорисков или безрисков инструмент. От гледна точка на структурата на доходността, ДЦК биват:

- Сконтови - продават се с отстъпка от номинала, а се изкупуват обратно по номинал, като тази отстъпка се явява доходът от книжата до падежа им.

- Лихвоносни - емитират се по номинал, изкупуват се обратно по номинал и носят лихва на притежателите им за периода на съществуването си.

- Сконтово-лихвоносни - продават се с отстъпка от номинала, погасяват се по номинал и допълнително носят лихва за периода на съществуването си.

Рискове, характерни за ДЦК (описанието на рисковете е посочено по-долу): Пазарен риск (ликвиден риск, валутен риск, лихвен риск), кредитен риск, риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента.

-*Общински ценни книжа (облигации).* Този тип облигации се издават от отделните общини. Обикновено чрез емитирането им се цели набирането на средства за осъществяване на инвестиционна програма, подобрения в общинската инфраструктура и подобни дейности. От гледна точка на деноминация и начини за формиране на доходността тези облигации не се различават от ДЦК. Могат да бъдат обезпечени (с общински имоти или други активи) и необезпечени (гарантирани само с репутацията на общината-издател). Този вид дългови ценни книжа също са смятани за нискорискови финансови инструменти.

Рискове, характерни за общинските ценни книжа (описание на рисковете е посочено по-долу): Пазарен риск (ликвиден риск, лихвен риск), кредитен риск, риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента

-*Ипотечни облигации.* Съгласно българското законодателство, ипотечни облигации се издават само от банки. Банките емитират тези книжа за рефинансиране на операциите си и за увеличаване на кредитните си портфейли. От гледна точка на доходност и деноминация, влизат в категориите, посочени за ДЦК. Характерното за ипотечните облигации е, че са обезпечени с вземания по ипотечни кредити, отпуснати от съответната банка. Това означава, че при евентуална невъзможност на банката-емитент да изплаща задълженията си по облигациите, вземанията по отпуснатите от нея ипотечни кредити ще служат за изплащане на задълженията по облигациите.

Рискове, характерни за ипотечните облигации (описание на рисковете е посочено по-долу): Кредитен риск, пазарен риск (лихвен риск, ликвиден риск), риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента

-*Корпоративни облигации.* Корпоративните облигации са средство за набиране на финансов ресурс от страна на търговските дружества. Рискът на всяка емисия облигации зависи от дейността, финансовото състояние и кредитния рейтинг на компанията - емитент, както и от обезпечението по емисията. Доходите от тях отново се получават под формата на лихва или отбив от номинала и обикновено са по-високи от доходите по съизмеримите по срочност ДЦК, ипотечни или общински облигации.

Рискове, характерни за корпоративните облигации (описание на рисковете е посочено по-долу): Кредитен риск, пазарен риск (лихвен риск, ликвиден риск), риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента.

Всички дългови ценни книжа, посочени по – горе дават право на притежателя им да получи главница, съразмерна на номиналната стойност на дълговата ценна книга, както и лихви съобразно посочения в условията на емисията лихвен процент.

-*Чуждестранни ценни книжа с фиксирана доходност.* Ценни книжа от посочените по-горе категории, които са емитирани от чуждестранни емитенти и се търгуват на международните финансови пазари.

Рискове, характерни за тези инструменти (описание на рисковете е посочено по-долу): Пазарен (лихвен, ликвиден), макроикономически, отраслов, валутен, риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента.

-*Exchange Traded Funds (ETF).* ETF са вид финансови инструменти (ценни книжа), които следват представянето на индекс или кошница от активи, и същевременно са регистрирани за търговия на фондов пазар. За разлика от взаимните фондове, те са търгуват като обикновени акции на регулирания пазар. Реално ETF-а представлява фонд, управляван от голяма финансова институция (Маркетмейкър), който притежава съответните активи (акции, облигации, фючърси, валута, ценни метали) на свое име, и разделя тяхното притежание под формата на акции, които акционерите придобиват. По този начин те индиректно притежават дялове от съответните активи, в които инвестират.

Рискове, характерни за ETF (описание на рисковете е посочено по-долу): Пазарен (ликвиден, валутен, лихвен), контрагентен риск, риск от грешка при проследяване (при отклонение в представянето на ETF от индекса), риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента

-*Дялове на колективна инвестиционна схема (КИС).* Дяловете на колективна инвестиционна схема са вид финансови инструменти, издадени от колективна инвестиционна схема, които изразяват правата на техните притежатели върху нейните активи. Дялове на колективна инвестиционна схема означава и акции на колективна инвестиционна схема (в приложимите случаи).

-*Деривати – производни финансови инструменти (форуърди, фючърси, опции).* Характеризират се с висока степен на риск.

Опциите представляват деривативни финансови инструменти, които дават право за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти по предварително фиксирана цена до изтичането на определен срок или на определена дата. Транзакциите с опции обаче носят висока степен на риск, тъй като малки изменения в цената на базовия актив, могат да доведат до сериозни такива, при цената на съответната опция. Тъй като инструментът има времево ограничение, купувачът на опции може да закрие (прибери съответната капиталова печалба или загуба), да изпълни (придобива съответния базов актив, за който се отнася опцията) или да остави опцията да падежира (по този начин опцията изтича, без инвеститорът да се възползва от придобиването на съответния актив и губи стойността, платена за придобиването и). Продажбата на опции обикновено води до по-голям риск. Продавачът може да претърпи загуба, която значително да надвиши сумата на фиксираната премия. Продавачът също може да бъде изложен на риск купувачът на опцията да я изпълни и продавачът или да извърши паричен сетълмент, или да придобие или достави съответния инструмент.

Фючърсите са също вид деривативен финансов инструмент и дават право, но и задължение за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти по предварително фиксирана цена на определена дата.

Договорите за разлики като вид деривативен финансов инструмент дават право за получаване на разликата между пазарната стойност на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти и предварително фиксираната им в договора цена. По договорите за разлики клиентът има и задължението да заплати разликата между пазарната стойност на определен брой ценни книжа или други финансови инструменти и предварително фиксираната им в договора цена, когато има такава разлика.

Рискове характерни за деривативните инструменти (описание на рисковете е посочено по-долу): Пазарен (ликвиден, валутен, лихвен), контрагентен риск, риск на емитента, риск, свързан с насрещната страна по сделката и риск, свързан със сетълмента

Основните рискове при извършване на инвестиции във финансови инструменти са следните:

Пазарен риск - възможността да се реализират загуби поради неблагоприятни изменения в цените на финансовите инструменти, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и други. Компонентите на пазарния риск са:

Лихвен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в даден финансов инструмент поради изменение на нивото на лихвените проценти. Изменението в цените на инструментите с фиксирана доходност е обратнопропорционално на изменението на лихвените проценти. При риска, засягащ времевата им структура сериозен фактор се явява разликата между фиксираният лихвен процент и плаващият лихвен процент, като тяхната промяна рефлектира и върху представянето на съответните инструменти.

Валутен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в даден финансов инструмент или депозит, деноминирани във валута, различна от лев и евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лева или евро. Към датата на изготвяне на настоящото приложение в Република България действа фиксиран валутен курс към единната основна валута евро, поради което и

докато е налице Валутен борд, валутен риск към еврото практически не съществува.

Ценови риск, свързан с инвестиции във финансови инструменти - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

Ликвиден риск – рискът от реализиране на загуби поради невъзможност да се продаде даден актив на стойност близка до справедливата му цена при нужда от свободни средства за покриване на краткосрочни задължения. Този риск е налице когато свободно търгуемия обем (т.н. free float) на съответната емисия не е достатъчно голям или интересът към финансовия инструмент не е споделен от голям на брой инвеститори, поради което в даден момент няма възможност за реализиране (продажба) на съответния брой финансови инструменти на желаната цена.

Кредитен риск – възможността от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитента на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки. Този риск отразява още вероятността от фалит на кредитна или финансова институция, в която се съхраняват средствата под управление /или в които са открити депозити или влогове като инвестиции/. Следва да се има предвид, че колкото кредитния риск е по-висок, толкова по-висок е лихвеният процент, който инвеститорите очакват да получат за своя заеман капитал. Кредитният риск се съотнася в:

Кредитен риск от контрагента / риск от неизпълнение – вероятността насрещната страна по сделка с финансови инструменти да не изпълни своите договорни задължения, поради причини пряко свързани с финансовото ѝ състояние.

Инвестиционен кредитен риск - рискът от загуба поради намаляване на стойността на инвестицията в даден финансов инструмент поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитното събитие може да бъде обявяване в несъстоятелност, неплатежеспособност, значителна промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Инвестиционният кредитен риск при дългови ценни книжа обхваща също така рискът от промени в условията, при които дадени дългови ценни книжа са били записани или последващо придобити.

Остатъчен риск - рискът, който остава, ако признатите техники за редукция на кредитния риск покажат по-ниска ефективност от очакваната. Реално това е риска, който остава налице, въпреки всички положени най-добри усилия да бъдат елиминирани или значително намалени основните рискове. След съответната оценка на риска, той може да бъде идентифициран, да не може да бъде контролиран или пък изобщо да не бъде известен.

Политически риск - вероятността от загуба в резултат на водената от правителството икономическа политика и евентуални промени в законодателството, оказващи влияние върху инвестиционния климат. В резултат на резки промени в политиката на съответната страна, може да се стигне до нестабилност и оттам може да се засегне възвръщаемостта, която могат да постигнат инвеститорите, тъй като тези промени могат значително да повлияят върху апетита към поемане на риск в съответната страна.

Макроекономически риск - вероятността от настъпване на преки загуби за клиента поради резки колебания и негативни тенденции в макроекономическата среда. Промяната в макроекономическата среда може да намали значително апетита за риск на всички инвеститори, в следствие на рязка промяна в техните очаквания за развитието на икономиката.

Инфлационен риск - вероятността от намаление на покупателната сила на местната валута и съответно от повишение на общото ценово равнище в страната и реализиране на загуби поради обезценка на активите, деноминирани в лева. Реално това е рискът от обезценката на базисната валута, използвана за инвестиционните цели, тъй като се предполага, че клиентът ще консумира блага, деноминирани в съответната валута. В един такъв момент, може да се окаже, че инфлацията значително е намалила покупателната възможност на инвеститора, спрямо тези блага.

Отраслов риск - това е рискът от реализиране на загуба, поради отрицателни тенденции в развитието на определения отрасъл, в който оперира компания, в която са инвестирани активи на клиента.

Информационен риск - рискът от реализиране на загуби поради неправилно инвестиционно решение в резултат на неравностоен достъп до данни за емитента на даден финансов инструмент, забавяне на съществена информация за него, нейното частично разкриване или некоректно представяне. По принцип всички емитенти на финансови инструменти, които се търгуват на регулиран пазар са длъжни съгласно приложимото законодателство да разкриват периодично информация за своето финансово състояние, както и друга регулирана информация (включително вътрешна информация и др.), но все пак е налице риск от неизпълнение на това нормативно задължение.

Риск от концентрация – възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към клиенти, групи свързани клиенти, клиенти от един и същ икономически отрасъл или географска област. Рискът се изразява в това, експозицията към определена група да бъде твърде голяма и при неконтролируеми негативни обстоятелства около нея, да възникне възможност от твърде големи загуби, които да повлияят негативно върху представянето на портфейла. Този вид риск се минимизира с диверсификацията на активите под управление.

Риск на (от) емитента - рискът се състои в опасността издателят (емитентът) на финансовия инструмент да не реализира печалба или да реализира загуба от дейността си, както и да изпадне във финансови затруднения, неплатежеспособност или несъстоятелност.

Риск, свързан с насрещната страна по сделката, и риск, свързан със сетълмента – тези рискове включват опасността сетълментът на сделка с финансови инструменти да се забави или да не се изпълни поради вина на насрещната страна по сделката, поради грешка на някой от инвестиционните посредници, участващи в сделката или поради технически причини. По принцип търговията на регулиран пазар (в частност на “Българска фондова борса – София“ АД) се осъществява на сетълмент принцип доставка срещу плащане (или т.н. DVP модел), при който депозитарната и сетълмент институция разменя автоматично финансовите инструменти на продавача срещу паричните средства на купувача по сделката с финансови инструменти, за да бъде минимизирани тези рискове, свързани с насрещната страна по сделката и със сетълмента в частност. Все пак следва да се има предвид, че дори и сетълмент модела доставка срещу плащане не може да изключи рискът от насрещната страна по сделката като цяло, и в частност рискът от оперативни и други грешки, които могат да забавят или осуетят сетълмента по дадена сделка с финансови инструменти.

Риск от грешка при проследяване (при отклонение в представянето на ETF от индекса) - измерва разминаването в представянето от това на бенчмарка, избран да бъде репликиран. Възможно е да се получи при ETF-и, които се стремят да се придържат към представянето на някой индекс или такива, инвестиращи в суровини. Разликите се получават в следствие на промяна в индексите, която съответния ETF не успява на време да отрази или пък при т.н. ролване на фючърсите, които се ползват, за да репликират представянето на цената на съответната суровина.

Риск от използването на ливъридж - рискът се състои в опасността инвеститорът да претърпи толкова по-големи загуби, колкото повече заеман ресурс използва за инвестицията си, както и да загуби цялата направена инвестиция. При използването на голям ливъридж (т.е. голямо съотношение заем/собствени средства) е възможно инвеститорът да загуби пълния размер на инвестицията и дори загубите

му да надвишат размера на направената инвестиция. Ливъридж например е налице при търговия на маржин, като използването на ливъридж води до т. нар. „ефект на лоста“, т.е. се увеличава както евентуалната печалба, така и евентуалната загуба. В тази връзка при отрицателна доходност от инвестицията ливъриджът води до мултиплициране на загубите съобразно използваното съотношение на заемни към собствени средства.

16. Клиентът е уведомен, че инвестиционният посреник не носи отговорност в случай на комуникационен срив, възпрепятстване предаването или приемането на клиентски нареждания, тяхната промяна или отмяна, при условие че посреникът е предприел всички необходими и достатъчни мерки съгласно своите правила за управление на риска и въпреки това не може да осигури връзка (чрез интернет, телефон и др.) с лицето, където се съхраняват финансовите инструменти/парите – собственост на клиента, с регулирания пазар и/или с клиента.

17. Информация във връзка с стойчивостта Рискове за устойчивостта

„Риск за устойчивостта“ означава събитие или условие от екологично, социално или управленско естество, което, ако настъпи, може да причини действително или потенциално съществено отрицателно въздействие върху стойността на инвестицията. Дружеството има разбиране за риска за устойчивостта като риск, при който възвръщаемостта на инвестициите може да бъде негативно повлияна от екологични, социални или управленски рискове.

- Екологичният риск се определя като риск, при който възвръщаемостта на инвестициите може да бъде негативно повлияна от фактори на околната среда, включително фактори, произтичащи от изменението на климата, и фактори, произтичащи от друго влошаване на околната среда.
 - Социалният риск се дефинира като риск, при който възвръщаемостта на инвестициите може да бъде негативно повлияна от социални фактори (напр., трудови спорове).
 - Управленският риск се дефинира като риск, при който възвръщаемостта на инвестициите може да бъде негативно повлияна от управленски фактори (напр., непрозрачна корпоративна структура).
- При вземането на инвестиционно решение, ИП разглежда инвестициите на ниво емитент, като също така (където е уместно) на ниво разпределение на активите и ниво на регионално или секторно разпределение. ИП разглежда рисковете за устойчивостта в съвкупност заедно с останалите елементи, които могат да повлияят на възвръщаемостта на инвестициите и които се отразяват в цената на финансовите инструменти, но не отчита специфично рисковете за устойчивост като отделен елемент.

ИП възприема, че всички относими рискови фактори са отразени в пазарните цени на финансовите инструменти, в които се инвестира. По този начин борсовите цени на инструментите, в които инвестираме отразяват и рисковете за устойчивост, заедно с всички останали рискове. Разграничаването на това кой конкретен риск до колко тежи в имплицитните рискови премии на отделните инструменти е свързано с осигуряването на ресурс и достъп до качествена и достоверна информация, преразглеждането на вътрешни правила и процедури, както и въвеждането на нови такива.

ИП разграничава устойчиво и отговорно инвестиране, попадащо в обхвата на член 8, параграф 1 или член 9, параграф 1, 2 или 3 от Регламент (ЕС) 2019/2088, от традиционното и в този смисъл декларира, че инвестициите не са съобразени с критериите на ЕС за екологично устойчиви икономически дейности.

Неблагоприятни въздействия

ИП полага усилия за постигане на дългосрочна устойчива възвръщаемост на инвестициите за своите клиенти. Въпреки това, вземайки предвид размера на управляваните активи, естеството и обхвата на дейностите, които предлага, както и вида на финансовите продукти, които предлага, технологична обезпеченост, достъпа до качествена и достоверна информация, както и разходите за получаване на такава, необходимостта от преразглеждане на вътрешни правила и политики и въвеждането на нови такива, на този етап дружеството не отчита неблагоприятните въздействия на инвестиционните решения върху факторите на устойчивост. След приключване на необходимата подготовка и осигуряване на достатъчна степен на сигурност и достоверност на информацията за и от емитентите, дружеството може да възприеме подход, при който да отчита неблагоприятните въздействия.